

בולי אמנות הציור והפיסול

Paintings & Sculpture

170

11.6.74

ה ש י ר ו ת ה ב ו ל א י

ירושלים, תל אביב-יפו, חיפה, טבריה, נתניה
באר שבע, נ.ת. לוד, אשקלון, רחובות, נהריה

PHILATELIC SERVICES

TEL AVIV - YAFO • ISRAEL

משה קיסלינג : "אשה בכחול"

משה קיסלינג נולד בקראקוב, פולין, בשנת 1891. ב־1910 הגיע לפאריס וחי שם בעוני, עד אשר תורם אלמוני, בהמלצתו של הסופר שלום אש, הציע לו קיצבה לשנה אחת. במשך הזמן הפך לאחד מהחשובים והידועים שבאמני מונפארנס. בתקופה שלאחר מלחמת העולם הראשונה, התיידד עם מודיליאני, עמו התחלק בסטודיו משותף, ועם חיים סוטין. כשאר האמנים היהודים שחיו ועבדו בפאריס בשנים שבין שתי מלחמות העולם, נחן גם קיסלינג ברגי-שות ובנטיה למלנכוליות. ציוריו הרציניים והרגועים, בדומה לאלו של מודיליאני, ובניגוד ליצירותיו של סוטין ואמנים יהודים אחרים, אינם מבטאים מאבק או כאב, אין בהם מהעיוות האקספרסיוניסטי, אלא יותר מן השלווה והשקט הנפשי, חוש לצבע ואלגנטיות גרפית. "אשה בכחול" (1922) מאוסף מוזיאון תל-אביב, טיפוסית לדמו-יותיו של קיסלינג שהינן בדרך כלל מתוארות בבירור, מצויירות במהירות, בצבעים מאופקים. מבין אמני אסכולת פאריס הוא היה אחד המעטים שנשענו במידה רבה על האפקטים המסורתיים של האור-צל.

דמויותיו – על הקוים המפותלים המאפיינים אותן ועל הרגישות המתבטאת בהן – מזכירות את אלו של מודיליאני. כמודיליאני, כן גם קיסלינג התעניין במיוחד בציור פורטרטים ועירום של נשים. בשנים 46–1941 מצא מחסה בארה"ב, שם צייר דיוקנאות רבים, ביניהם זה של ארתור רובינשטיין. הוא חזר לפאריס עם שחרורה ונפטר בביתו שבדרום צרפת ב־1952.

"אם וילד" 1924

פסל ברונזה של חנה אורלוף (1388–1968)

חנה אורלוף, מחשובי הפסלים בדורנו, נולדה בצארי – קונסטאנטי-נובקה, עיירה זעירה באוקראינה, להורים חדורי תרבות עברית והכרה יהודית; כזאת היתה גם חנה בת ה־16, שעלתה ארצה עם משפחתה שבאה לגור בשכונת נוה צדק ביפו (1906). כשרונה המופלג לא לפיסול נתגלה בפאריס, לשם הגיעה בשנת 1910; היא למדה אמנות ופיסול בבית הספר לאמנות "Ecole des Arts Decoratifs". פסליה הראשונים נעשו בסימן הקוביות, זרם אמנותי שהחל אז להיווצר, אך סגנונה האישי האופייני הוא של הצורות המלאות, הזורמות והמעוגלות.

שליטה זו בחומר באה לידי ביטוי למשל בפסל המדונה – יציקת מלט בעיבוד פיסולי (1913); בדיוקן ח'נ ביאליק – יציקת ברונזה (1926); בדיוקן חנה רובינא – גילוף בעץ (1936) וכן בשאר פסליה גדולים כקטנים. אנדרטאות מעשה ידיה נמצאות ברחבי הארץ. ברמת-גן – הפסל לזכר דב גרונר; בקיבוץ רביבים – הציפורים המעופפות לזכר טייסים שנפלו; בעין גב לחוף הכנרת – פסל אם וילד ואנדרטה בבית-אורן. חנה אורלוף חילקה את זמנה בין פאריס לתל-אביב; בימי

סגנון זה מתבטא בדיוקנאות, בדמויות בני אדם, בנשים מלאות הגוף; בחן, בעדנה וברוך המאפיינים את פסלי האמהות והילדים שיצרה. פסלי בני-אדם, צפרים וחיות שיצרה מתובלים לעיתים בשמץ-הומור, מלאים חיוניות ומביעים אהבה לאדם ולחי. בשנים האחרונות ליצירתה ניכר שינוי בסגנונה: הפסלים עשויים זוויות חדות, מלאים תנועה ותנופה ומתפרצים למרחבים. חנה אורלוף היתה רב אמן בשליטתה המוחלטת בחומר הפיסולי.

מלחמת העולם השנייה, נרדפה ע"י הנאצים, ידידים הצילו אותה והיא מצאה מקלט בשווייץ. בשובה לפאריס, בתום המלחמה, מצאה את סדנתה הרוסה והחלה הכל מחדש. הפסלת נפטרה בתל-אביב, בעוד ידידיה ומוקירי יצירתה מציינים את יום הולדתה השמונים. פסליה נמצאים באוספים פרטיים לאין ספור במוזיאונים בארץ ובחשובים שבמוזיאונים ברחבי העולם.

זוסיא עפרון

"נערה בכחול" מאת חיים סוטין (1893 – 1943)

חיים סוטין נולד בסמילוביץ', כפר ליד מינסק שבליטא. היה העשירי מבין אחד עשר ילדיו של חייט עני. את ילדותו הדלה זכר תוך מרידות, והוא סבל ממחסור עד שנת 1923, עת החל מתפרסם כצייר.

את לימודיו החל אצל הצייר קרוגר במינסק, לאחר מכן למד שלש שנים באקדמיה לאמנויות בוילנה (1910 – 1913) ומשם נסע לפאריס, בה התגורר – עם הפסקות קצרות – עד יום מותו. לאחר שבילה תקופה קצרה באקדמיה לאמנויות יפות, התקרב לאמנים רבים בני אסכולת פאריס, ביניהם קיקואין וקרמין שאותם הכיר עוד בליטא, וכן שאגאל, לז'ה, קיסלינג, לורנס, פסקין, ליפשיץ, זדקין ובמיוחד מודיליאני.

עד מהרה פיתח סוטין סגנון אישי משלו, רגשני ביותר. הוא נהג לצייר במהירות עצומה ותמיד במישרין מן הטבע, ולא מרישומים או מן הזכרון. הוא צייר נופים, דיוקנים ודוממים בצבעים עזים במשיכות מכחול גדולות, תוך סילוף מכון של צורות. סוטין השמיד אחוז ניכר של יצירותיו, בייחוד מתקופתו המוקדמת.

לאחר 1923 רוסנה מעט התנועה המטורפת-כמעט של היצירות המוקדמות, והסילופים הפכו פחות קיצוניים. "נערה בכחול", מן השנים 39–1938, שייכת לסדרת תמונות ילדים שצייר סוטין בשלהי חייו, בתקופה שבה מיעט לצייר. במתיקותה וברכותה היא אמנם אפיינית ליצירות מאוחרות אלה. התמונה נתרמה למוזיאון ישראל ע"י מר אדוין א. הוקין ורעייתו, משיקאגו.

**"GIRL IN BLUE" by CHAIM SOUTINE
(1893—1943)**

Chaim Soutine was born in the village of Smilovitchi near Minsk in Lithuania, the tenth of eleven children of a poor Jewish tailor. He passed a poor childhood which he later remembered with bitterness. Poverty was to haunt him until 1923, when he began to have a reputation as a painter.

After first studying art with the painter Krueger in Minsk, he spent three years at the Academy of Fine Arts in Vilna from 1910 to 1913 and then went to Paris, where he lived, with the exception of short intervals, until his death. In Paris, after a short spell at the Ecole des Beaux Arts, he associated with many of the artists of the School of Paris, including Kikoine and Kremegne whom he knew from Lithuania, Chagall, Léger, Kisling, Laurens, Pascin, Lipchitz, Zadkine, and especially Modigliani.

Soutine soon developed a highly personal, violently emotional style. He always painted directly from nature, not from drawings or from memory, and he painted at great speed. His landscapes, portraits and still-lives are painted in strident colours, in large strokes and with intentional distortion of forms. Soutine destroyed a large proportion of his own paintings, especially his early works.

The almost frenetic movement of the earlier works lessens somewhat after 1923, and Soutine's deformations become less extreme. "Girl in Blue", painted in 1938—39, belongs to a series of paintings of children which Soutine made late in his life at a period when he was painting little. In its sweet, gentle character it is typical of these late works.

The painting is at the Israel Museum as a gift of Mr. and Mrs. Edwin E. Hokin of Chicago.

to parents steeped in Hebrew culture and conscious of their Jewishness. Hannah shared these feelings and, as a girl of 16, emigrated to Israel with her family who went to live in the Newe Zedek quarter of Jaffa in 1906. Her outstanding skill in sculpting was discovered in Paris which she reached in 1910, there she studied art and sculpture at the Ecole des arts decoratifs.

Her first sculptures were in the cubist style which had then made its appearance on the artistic scene. However, her typical personal style is expressed in her full, flowing, rounded forms; busts; human figures; in the full-bodied, graceful women in her statues of mothers; the children full of charm and softness; her statues of human beings, birds and animals executed, at times, with a slight trace of humour — full of vitality and a love of man and nature.

Towards the end of her career, her style changed — her line sharpened — her works, full of movement and action, seem to be moving out into space.

Hannah Orloff was a master craftsman who had complete control over the materials she fashioned. This can be seen in her "Madonna" (1913) cast in cement; in her bust of Bialik (1926) cast in bronze; in her bust of Hannah Rovina (1936) carved in wood and in her countless major and minor works.

Among the monuments which she has executed are one in memory of Dov Gruner, erected in Ramat Gan; the "Flying Birds" to the memory of Israel's fallen pilots — at Kibbutz Revivim; "Mother and Child" — on the shores of Lake Kinneret at En Gev and the memorial at Kibbutz Bet Oren.

Hannah Orloff was accustomed to divide her time between Paris and Tel Aviv. During the second World War she was pursued by the Nazis but was saved by her friends and found refuge in Switzerland. On her return to Paris after the liberation she found her studio in ruins and had to begin all over again. Hannah Orloff died in Tel Aviv while her friends and admirers around the world were celebrating her 80th birthday.

Her sculptures are to be found in numerous private collections, in Israel museums and in museums throughout the world.

MOISE KISLING "WOMAN IN BLUE"

Moise Kisling was born in Cracow, Poland in 1891.

In the year 1910 he came to Paris where he lived in poverty until an anonymous patron, acting on the recommendation of the author Sholem Asch, supported him for one year. In the course of time Kisling established a reputation as one of the most important and widely recognized artists of Montparnasse.

After the first World War he became friendly with Modigliani with whom he shared a studio and was also friendly with Soutine. In common with the rest of the Jewish artists who lived and worked in Paris in the period between the two World Wars, Kisling was extremely sensitive and given to melancholy. His serious and tranquil paintings, like those of Modigliani and in contrast to the work of Soutine and other Jewish artists, do not express struggle or pain; there is in them none of the distortions of expressionism, but rather a peace and tranquillity of spirit and a feeling for colour and elegance of line.

"Woman in Blue" (1922), from the Tel Aviv Museum's collection, is typical of Kisling's portraits which are, as a rule, clearly contoured, hurriedly drawn and executed in subdued colours. He was one of the few artists of the Paris School who relied to a great extent on the classic effects of light and shade.

His figures with their characteristic twisting lines, so full of sensitivity, remind one of Modigliani's work. Kisling, like Modigliani, was particularly interested in portraits and in the female nude.

During the years 1941–46 Kisling took refuge in the USA where he executed numerous portraits including that of Arthur Rubinstein. He returned to Paris after its liberation and died in his home in the south of France in 1952.

"MOTHER AND CHILD" (1924)

A Statue in bronze by Hannah Orloff (1888–1968)

Hannah Orloff, one of the outstanding sculptors of our time, was born in Tsari-Konstantinovka, a small town in the Ukraine,